

XVI. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan kertomus vuodelta 1912 ¹⁾ sisälsi seuraavaa:

Katsaus
toimiston
10-vuotiseen
toimikauteen.

Toimisto perustettiin tammikuun 12 p:nä 1903, joten se on ollut toimessa kymmenen vuotta. Kuten tunnettua, oli julkinen työnvälitys useissa Euroopan maissa jo silloin, joskin lyhyessä ajassa, kehittynyt huomattavaksi yhteiskunnalliseksi tekijäksi muiden, nykyisen yhteiskuntakehityksen vaatimain sosiaalisten uudistusten rinnalla. Pohjoismaissa ei vielä ollut kunnallisia toimistoja muualla kuin Kööpenhaminassa, Kristianiassa ja äsken perustettu Gööteporissa, joten meillä tässä suhteessa aloitteen tekeminen ei jäänyt paljon Skandinavian maiden jälkeen.

Erinäisiä
huomioita.

Kun toimisto avattiin, tapahtui se varsin huonojen työolojen vallitessa, suuren työnpuutteen aikana. Sen tuli olla avustavana tekijänä työnpuutteen poistamisessa. Kun toimisto näissä oloissa perustettiin, sai yleisö sen käsityksen, että se on jonkinlainen hätäapulaitos, jossa hankitaan työtä ja paikkoja vain työttömyyden takia hätään joutuneille. Huolimatta siitä, että erinäisillä sanomalehtikirjotuksilla selitettiin toimiston yleisempää tarkoitusta työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasottamisessa ja siten koko tuotannon palveluksessa, jäi työnantajille miltei yleensä se käsitys, että toimiston puoleen kääntyy vain puolikuntoinen väki, joten sen välityksellä ei ole parempaa väkeä saatavissa. Vaikkakin puolikuntoinen väki aina ensi kädessä joutuu työttömäksi ja se luonnollisesti toimiston puoleen kääntyy, ei yllämainittu käsitys kuitenkaan ole oikea, sillä jo alusta alkaen on toimistossa ollut hakijoina siksi paljon kelvollistakin työvoimaa, että se on saattanut työhön välittäessä ottaa huomioon työnantajain vaatimuksia. Milloin sopivia tarjokkaita ei ole ollut, on toimisto niitä hankkinut sanoma-

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita tilastotauluja ei ole tähän otettu.

lehti-ilmoituksilla. Tuon väärän käsityksen poistamisessa ja sopivan väen valinnassa tarjottuihin töihin on toimistolla ollut melkoisia vaikeuksia voitettavana. Eikä toimisto ole tässä suhteessa moitteita päässyt, mutta sikäli kuin toimiston henkilökunta on oppinut tuntemaan sitä käyttävää yleisöä, on työnantajain käsitys vähitellen muuttunut ja työnhakijatkin, jotka alkuaikoina syyttivät toimistoa muka puolueellisesta menettelystä, ovat oppineet havaitsemaan, ettei ole työnhakijoillekaan toimistosta hyötyä, ellei toimisto tarkoin harkitse, mihin tarjottuun toimeen mikin hakija parhaiten soveltuu. Ilman tällaista harkintaa olisikin toimiston toiminta mahdoton.

Vastaako toimisto tarkoitustaan? Toimiston kymmenvuotinen toiminta osottaa, että sillä on verrattain tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä. Jo ennen toimiston perustamista paikkakunnalla toimineiden lukuisten yksityisten paikanvälityskonttorien olemassaolo osotti, että sekä työnhakijat että työnantajat paljon käyttivät noiden konttorien välitystä, niiden korkeista maksuista ja väärinkäytöksistä huolimatta. Kunnan järjestämä, sen asukkaille ilmainen työnvälitys tuli siten olemaan jo aineellisessa suhteessa suureksi hyödyksi molemmille asianosaisille, erittäinkin työnhakijoille. Luonnollista oli, että varsinkin työnhakijat jo alunpitäin yleisesti kääntyivät toimiston puoleen ja työnantajatkin vuosi vuodelta yhä lukuisammin ovat toimiston välitystä käyttäneet. Jo ensimmäinen toimivuosi — 6,677 työnhakemusta, 3,045 tarjottua paikkaa ja 2,748 täytettyä paikkaa — osotti, että toimiston perustaminen oli tarpeen vaatima. Kuten tuonnempana esitetty tilasto osottaa, on sen liike vuosien kuluessa kasvanut runsaasti kaksinkertaiseksi. Vuonna 1912 oli 12,805 työnhakemusta, 7,886 tarjottua paikkaa ja 6,231 täytettyä paikkaa. Veratessa toimiston välitystilastoa Ruotsin kaupunkien työnvälitystoimistojen välitystilastoon huomaa, että täkäläisen toimiston välitysten määrä, suhteellisesti kunkin kaupungin asukaslukuun, on jotenkin samalla tasolla, lukuunottamatta eräiden kaupunkien toimistojen, jotka ovat samalla läänin keskustoimistoja, parina viimeisenä vuotena saavuttamia suurempia tuloksia, jonka on aiheuttanut se seikka, että maassa on saatu järjestetyksi jotenkin tiheä työnvälitysverkko.

Vastaako
toimisto
tarkoitustaan?

Toimistolla on jo osittain vakinainen käyttäjäpiirinsä. Vaikka-kin suuremmat työlaitokset, edelleenkin, poikkeuksia lukuunottamatta, suhteellisesti vähän tarvitsevat kääntyä toimiston puoleen, niin sitä vastoin pienemmät työlaitokset, talonmistajat, palvelusväen tarvit-sijat eri aloilla ja kaupungin ympäristön asukkaat käyttävät ahkerasti toimiston välitystä. Miespuolisen työväen välitys paikkakun-nalla, lukuunottamatta ravintola- ja hotellipalvelusväen ja meri-

miesten välitystä, joista erikoiset ammattitoimistot huolehtivat, on nykyään jo kokonaan kunnan työnvälitystoimiston hallussa. Yksityiset paikanvälityskonttorit, joita on kyllä lukuisasti, välittävät näet yksinomaan naispalvelijattaria ja vain poikkeustapauksissa saavat miesten välityksiä aikaan. Toimiston naisosaston liikkeen kasvaminen antaa hyviä toiveita yksityisen paikanvälityksen verrattain vähiin rajoittumisesta.

Julkista työnvälitystä ei meillä, enemmän kuin ulkomaillakaan, käytetä läheskään kaikkea työvoimaa työpaikkoihin otettaessa. Erinäiset, työoloista johtuvat seikat näet vaikuttavat, että suurin osa erilaisissa yrityksissä tarvittavasta työvoimasta otetaan suorastaan ilman välitystä. Useat työt meillä, kuten esim. muuraus- ja kivityöt rakennusalalla, annetaan urakalla työkunnille. Tällaisia työkuntia on vaikea toimistossa muodostaa. Työntekijät itse liittyvät työkunniksi persoonallisen tuntemuksen nojalla ja tekevät urakkasopimukset. Vaikkakin siten erinäisillä työaloilla ei työvoiman hankkimisessa välitystä tarvita, sitä toisilla aloilla tarvitaan ja käytetään siksi paljon, että toimistolla on kyllä työalaa.

Toimiston
merkitys
taistelussa
työttömyyttä
vastaan.

Kokemus kymmenvuotiselta toimikaudelta osottaa, että toimistolla on tärkeä tehtävä taistelussa työttömyyttä vastaan. Luonnollisesti ei työnvälitys sellaisen työttömyyden vallitessa, mikä on aiheutunut yleisistä, koko maassa vallitsevista oloista, kuten rahamarkkinain tilasta j. n. e., kykene työttömyyttä ehkäisemään eikäpä edes vuodenajoista johtuvaa, n. s. sesonkityöttömyyttä poistamaan, mutta tavallisten työolojen aikana se on miltei aina voinut työttömiksi joutuneille hankkia työansiota. Ja yleisemmänkin, varsinkin talvisin säännöllisesti esiintyvän työttömyyden aikana on toimisto voinut huomattavasti rajoittaa paikallista työttömyyttä. Työttömyyden lähestyessä on toimisto säännöllisesti, varsinkin syksyisin, sekä toimistossa persoonallisesti että usein sanomalehdissä julaistuilla kehotuksilla neuvonut toisilta paikkakunnilta tänne työansiolle tulleita ajoissa palaamaan kotipaikoilleen sekä varottanut työnhakijoita toisilta paikkakunnilta saapumasta paikkakunnalle. Kuukausittain julkaisemalla sanomalehdissä tietoja työnhakijain, avonaisten paikkain ja täytettyjen paikkain luvusta ja näihin liittyvillä selityksillä sekä vastaamalla tehtyihin kirjeellisiin tiedusteluihin on toimisto antanut yleisölle säännöllisesti tietoja paikkakunnan työoloista. Sitä paitsi julkaisee toimiston johtaja teollisuushallituksen julkaisemassa Työtilastollisessa aikakauskirjassa vuosineljänneksittäin tilaston maan kaikkien kunnallisten työnvälitystoimistojen liikkeestä ja selostuksen työoloista niillä paikkakunnilla, joissa toimistoja on olemassa.

Paitsi että toimisto yleensä joko omasta alotteestaan tai työnhakijain pyynnöstä kirjeillä ja puhelimella on tiedustellut työpaikkoja toisilta paikkakunnilta, on se aina syksyisin talvikauden työttömyyden lähestyessä eri tahoilta kuulustellut töitä. Se onkin joka talvi saanut työpaikkoja tietoon niin runsaasti, että kaikille työnhakijoille, jotka tarjottuihin töihin ovat halunneet ja kyenneet, on ollut tilaisuus niihin päästä. Nämä työt, lukuunottamatta palvelupaikkoja, ovat suurimmaksi osaksi olleet metsänhakuutöitä, joihin tosin eivät läheskään kaikki työnpuutteessa olevat joko perheolojen, tottumattomuuden tahi haluttomuuden takia ole lähteneet, mutta niihin on kuitenkin vuosittain voitu lähettää siksi suuri määrä paikkakunnan työttömiä, että se on melkoisesti rajoittanut työttömäin lukua ja helpottanut niiden työnsaantia, jotka todellisten esteiden takia ovat olleet pakotetut paikkakunnalle jäämään.

Toimistolla on useimpina vuosina ollut joko valtion tai kunnan (yhtenä vuotena 500 markkaa) työttömäin anomusten johdosta myöntämiä varoja sekä joku määrä vapaalippuja rautatiellä käytettävissä osittain matka-avuksi, osittain työkalujen ostamiseen niille, jotka ovat lähteneet työansiolle toisille paikkakunnille. Väärinkäytösten välttämiseksi on toimisto aina, milloin se on käynyt päinsä, jakanut työkalut työnantajan välityksellä työpaikalla ja antanut matkaliput rautatiellä junaa seuraavalle konduktöörille. Osittain on se voinut käyttää varoja myöskin tänne jääneiden perheiden avustamiseen. Ne summat, jotka toimisto on mainittuihin tarkoituksiin käyttänyt, eivät tosin ole olleet suuret — vuosittain 300—700 markkaa —, mutta tarkoituksenmukaisesti käytettynä ovat ne kuitenkin olleet suureksi hyödyksi ja siksi riittävät, ettei kenenkään toisille paikkakunnille toimiston tarjoomiin töihin haluavan ole ollut mahdollisuuksien puutteessa pakkoa jäädä tänne työnpuutteesta kärsimään, mikä seikka on ollut erinomaisena tukena työttömäin toimistolle ja kaupunginvaltuustolle tekemiä liioiteltuja vaatimuksia vastaan.

Osittain yllä esitettyjen toimenpiteiden, osittain tavallisten työvoiman tilausten johdosta on toimisto eri vuosina välittänyt seuraavat määrät työväkeä toisille paikkakunnille:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
1903.....	143	47	190
1904.....	196	169	365
1905.....	153	279	432
1906.....	182	312	494
1907.....	182	280	462
1908.....	144	323	467

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
1909.....	318	388	706
1910.....	488	421	909
1911.....	342	377	719
1912.....	417	458	875

Työttömyysaikana on toimisto aina, sikäli kuin se ei ole sotinut työnantajain vaatimuksia vastaan, osottanut töihin ensisijassa sellaisia työnhakijoita, joilla on ollut suurimmat perheet elätettävänä ja jotka kauimmin ovat olleet työttöminä, jollainen järjestely ilman toimiston välitystä ei olisi mahdollinen. Siten huonoina työaikoina suuriperheiset työntekijät ovat tulleet autetuiksi joutumasta kunnan vaivashoidon rasitukseksi.

Verrattain tärkeä merkitys taistelussa työttömyyttä ja sen seurauksia vastaan on toimistolla ollut myöskin senvuoksi, että sieltä millä hetkellä tahansa on ollut saatavissa luotettavat tiedot työttömistä paikkakunnalla, ainakin niistä työläisryhmistä, joiden suhteen yhteiskunnan auttavat toimenpiteet ovat saattaneet tulla kysymykseen. Siten on kunnan sekä valtion asianomaisilla aina ollut helppo saada asiallinen pohja niille toimenpiteille, joihin nämä kulloinkin esiintyneen työttömyyden johdosta ovat ryhtyneet. Toimiston johtokunta onkin useana vuonna ollut tilaisuudessa antamaan kunnan ja valtionkin viranomaisille vaadittuja lausuntoja sekä tekemään esityksiä työttömyyden poistamiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi.

Yhteistoiminta
kunnan vai-
vaishoitohalli-
tuksen kanssa.

Viime aikoina aikaansaatu lähempi yhteistoiminta kaupungin vaivashoitohallituksen ja työnvälitystoimiston kesken on osottautunut varsin hyödylliseksi. Toimisto näet toiselta puolen mahdollisuuden mukaan hankkii työtä sellaisille köyhänavunnauttijoille, jotka työhön kykenevät, vaivashoitohallitus taas vaatii työhön kykenevältä avunhakijalta todistuksen työnvälitystoimistosta siitä, voiko avunanoja saada työtä tai mitä mahdollisuuksia hänellä on työnsaantiin. Useissa ja johonkin työhön kykeneviin miehiin nähden useimmissa tapauksissa onkin toimisto todistuksen asemasta voinut osottaa työtä, josta saadun ansion suuruuden mukaan vaivashoitohallitus on sitten voinut anomuksesta päättää. Usein on tapahtunut, että kun toimistossa todistuksen anojalle on tarjottu työtä, on tämä hävinnyt ja siten rauennut yritys kunnan köyhäinhoidon väärinkäyttämiseen.

Puolikuntoinen
työväki.

Kuten jo ylempänä viitattiin, ovat toimiston työtä suuressa määrin vaikeuttaneet puolikuntoiset työnhakijat. Täällä, kuten muuallakin suurkaupungeissa, on näet, paitsi vanhuksia, koko joukko sekä moraalisisessa että fyysillisessä suhteessa puolikuntoista työ-

väkeä, kuten sairaaloisia, juoppoutteen vajonneita, rikoksista rangaistuja j. n. e. Sopivan ansiotyön hankkiminen näille ei suinkaan ole helppoa. Jokainen työnantaja luonnollisesti haluaa täysin työkykyistä ja säännöllistä työväkeä. Puolikuntoisen väen lähettäminen ilman erityistä neuvottelua ja sopimusta työnantajan kanssa vieroittaisi työnantajat pian toimistoa käyttämästä. Neuvottelujen kautta on toimisto kuitenkin saanut sijoitetuksi puolikuntoisiakin työnhakijoita yksityistenkin töihin. Moraalisessa suhteessa rappiolla olevia työntekijöitä on toimisto neuvoilla ja kehotuksilla, jopa varoituksillakin koettanut auttaa kohoamaan säännöllisiksi työntekijöiksi. Milloin kehotuksista ei ole ollut apua, vaan työhön lähetetty on antanut aihetta muistutuksiin, on toimisto tällaisilta hakijoilta kieltänyt töihin välityksen asianhaaran mukaan lyhemmäksi tai pitemmäksi aikaa. Useissa tapauksissa ovat kuitenkin tällaiset työntekijät tuoneet jatkuvasti hyvät todistukset työpaikoistaan ja siten varttuneet säännöllisiksi työntekijöiksi.

Puolikuntoista työväkeä, etenkin vanhempaa, jolla on perhe elätettävänä, on toimiston ollut pakko etupäässä sijoittaa kunnan töihin, varsinkin talvisin, jolloin useilla töillä on tavallaan hätäaputyön luonne. Muutoin tällaiset työnhakijat perheineen olisivat joutuneet köyhäinhoidon huolehdittaviksi. Luonnollisesti kunnan töihinkään ei voi sijoittaa rajattomasti puolikuntoista väkeä ilman erityistä asian järjestelyä. Jos kunnan tavallisiin töihin sijoitetaan suhteellisesti paljon puolikuntoista väkeä, käy töiden säännöllinen kulku miltei mahdottomaksi ja ne tulevat ylen kalliiksi. Puolikuntoinen väki samoissa työkunnissa täyskykyisen väen kanssa vaikuttaa näet ehkäisevästi koko työkunnan työn suoritukseen ja siten demoraliseraa kunnan työssä käytettävän työväen. Tämän ehkäisemiseksi olisi tarpeen muodostaa erityisiä työkuntia puolikuntoisista työntekijöistä ja niille suorittaa palkkaa työkyvyn mukaan. Läheisen yhteistoiminnan avulla kunnan töiden johdon ja köyhäinhoitojärjestöjen kesken olisi tietenkin huolehdittava siitä, että tällaisten työntekijäin ja niiden perheiden toimeentulo tulisi turvatuksi.

Toimiston huoneisto, johon nykyään kuuluu viisi huonetta, odotushuone ja konttorihuone sekä mies- että naisosastolle ja arkistihuone, jota käytetään keskusteluhuoneena ja tarvittaessa johtajan erikoisena työhuoneena, on toimiston liikkeen kasvaessa osottautunut ahtaaksi, huomattavasti ehkäisten toimiston liikkeen lisääntymistä. Lukuunottamatta muita puutteellisuuksia, on huoneiston ahtaus rajoittanut etenkin naisosaston välitystyötä aina, milloin liike tällä osastolla on kasvanut yli määrätyn rajan. Kun tälle osastolle ei ole voinut asettaa toista puhelinta eikä tarpeellisessa määrin lisätä konttorihenkilökuntaa, niin työnhakijain, vieläpä usein työnanta-

Puolikuntoisten työntekijäin liittäminen erityisiin työkuntiin kunnan töissä.

Toimiston huoneisto.

jainkin, on eräinä aikoina syys- ja kevätkuukausina ollut pakko useita tunteja odottaa vuoroaan saadakseen asiansa suoritetuksi. Joukko sekä paikanhakijoita että työnantajia on kääntynyt ovelta pois, kun eivät ole sopineet edes odotushuoneeseen. Tarjottuihin paikkoihin ei toimisto ole ehtinyt lähettää riittävästi tarjokkaita eikä panna tarpeellista huolta niiden soveliaisuuden tutkimiseen paikkoihin lähetettäessä. Välytystilasto osottaakin, että kun normaalioloissa tällä osastolla vain noin 11—15 % kaupungissa tarjotuista paikoista on jäänyt täyttämättä, on se niinä kuukausina, jolloin liike on ollut tavallista suurempi, kohonnut 20, 28, 30, jopa elokuussa vuonna 1912 41.7 %:iin. Vuonna 1911 jäi kaupungissa naisille tarjotuista paikoista täyttämättä 14.5 %, mutta vuonna 1912 jo 26.0 % (miesosastolla vain 5.6 %). Tämän epäkohdan poistamista on toimiston johtokunta jo useana vuonna käsitellyt ja keväällä vuonna 1911 teki se esityksen kaupunginvaltuustolle toimiston huoneiston korjaamisesta ja laajentamisesta. Tämän esityksen valtuusto on nyttemmin hyväksynyt, myöntäen tarkoitukseen 17,500 markkaa, joten toimisto saa pian tarkoituksenmukaisen huoneiston: kaksi odotushuonetta kummallekin osastolle, kaksi konttorihuonetta naisosastolle, yhden miesosastolle ja arkistohuoneen, jota käytetään tarvittaessa johtajan työhuoneena, sekä erityisen keskusteluhuoneen työsopimusten tekemistä varten. Eri käytävät työnantajia ja työnhakijoita varten tulee kumpaankin osastoon.

Toimisto vielä
väliaikaisella
kannalla.

Kuten tunnettua, päätti kaupunginvaltuusto joulukuussa 1902 perustaa toimiston väliaikaisesti yhdeksi vuodeksi ja sitten vuonna 1903 neljäksi vuodeksi eteenpäin. Sen ajan kuluttua on kaupunginvaltuusto aina kaupungin vuosimenosäännön yhteydessä hyväksynyt toimiston menosäännön vuodeksi kerrallaan. Toimiston johtokunta teki esityksen jo vuonna 1907 toimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle, mutta tämän esityksen kaupunginvaltuusto hylkäsi sen takia, kun työnvälitystä yleensä järjestävä lainsäädäntö oli parhaallaan tekeillä, minkä voimaan tultua olisi ehkä tarpeen tehdä suurempia muutoksia toimiston organisatiossiin. Kuten tunnettua, hyväksyi eduskunta vuonna 1908 työnvälitystä järjestävän lakiehdotuksen, mutta se ei ole vielä saanut asianomaista vahvistusta eikä astunut voimaan. Toimiston johtokunta ei sen takia ole uusiin ehdotustaan toimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle, joten se edelleenkin on väliaikaisella kannalla.

Toimiston liike
10-vuotiskau-
tena 1903—12.

Toimiston liike 10-vuotiskautena 1903—12 näkyy seuraavasta taulukosta:

Vuosi.	Miesosasto.			Naisosasto.			Yhteensä.			Työnhakioita 100 paikkaa kohhti.	100:sta työnhakijasta saati työtä.	100:sta tarjotusta paikasta täytettiin.
	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.			
1903 ..	5,493	2,615	2,461	1,184	430	287	6,677	3,045	2,748	219	41	90
1904 ..	6,399	3,630	3,232	1,676	839	602	8,075	4,469	3,834	181	47	86
1905 ..	5,200	2,733	2,547	2,413	1,561	1,210	7,613	4,294	3,757	177	49	87
1906 ..	6,098	3,336	3,157	2,432	1,972	1,394	8,530	5,308	4,551	161	53	86
1907 ..	5,655	3,642	3,200	2,912	2,568	1,708	8,567	6,210	4,908	138	57	79
1908 ..	7,747	4,258	4,065	3,441	2,538	1,930	11,188	6,796	5,995	165	54	88
1909 ..	7,930	2,977	2,804	3,883	2,794	2,143	11,813	5,771	4,947	205	42	86
1910 ..	8,613	4,260	3,449	3,728	2,884	2,219	12,341	7,144	5,668	173	46	79
1911 ..	8,285	4,134	3,777	3,866	2,915	2,345	12,151	7,049	6,122	172	50	87
1912 ..	8,401	4,192	3,691	4,404	3,694	2,540	12,805	7,886	6,231	162	49	79

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1912 filosofiantohtori Santeri Ivalo puheenjohtajana, toimittaja Eero Erkkö varapuheenjohtajana sekä tehtailija K. A. Wigg, rakennusmestari Juho Ahde, muurari K. A. Pastell ja kirvesmies Th. Lillqvist jäseninä. Varajäseninä olivat uunintehtailija Aug. Malmi, rakennusmestari R. Willman, maalari Anton Caselius ja satamatyöntekijäin-esimies K. E. Satamavuori.

Toimiston johtokunta ja henkilökunta vuonna 1912.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat johtaja A. H. Karvonen, naisosaston apulaiset rouvat Ina Petelius ja Seidi Swendelin sekä miesosaston apulainen H. E. Blomqvist. Rouva Petelius oli sairauden vuoksi osan vuotta virkavapaa, ja hoiti hänen tehtäviään sillä aikaa neiti Aini Parkkonen.

Toimiston liikkeessä vuonna 1912 ei ole tapahtunut mitään, joka erityisesti poikkeaisi edellisten vuosien toiminnasta. Edelliseen vuoteen verraten osottaa liike eteenpäinmenoa, kuten asian laita on ollut muinakin vuosina.

Toimiston liike vuonna 1912.

Työnhakemuksia tehtiin molemmilla osastoilla yhteensä 12,805, edellisenä vuonna 12,151, tehden lisäys 654 työnhakemusta eli 5.4 %. Näistä hakemuksista tuli miesten osastolle 8,401 eli 65.6 %, edellisenä vuonna 8,285 eli 68.2 %, joten lisäys oli 116 eli 1.4 %. Naisten

Työnhakemusten määrä.

osastolla oli hakemusten lukumäärä 4,404 eli 34.4 %, edellisenä vuonna 3,866 eli 31.8 %, tehden lisäys 538 eli 13.9 %.

Työnhakemuksia teki 6,320 eri henkilöä (v. 1911 6,429), jotka työttömiksi uudelleen jouduttuaan uudistivat työnhakemuksensa 6,485 tapauksessa. Näistä oli 4,561 uudistusta mies- ja 1,924 naisosastolla.

Työnhakijat
sukupuolen ja
siviilisäädyn
mukaan.

Työnhakijoista oli miehiä 3,840 eli 60.8 % ja naisia 2,480 eli 39.2 %.
Miehistä oli perheellisiä 1,929 eli 50.2 % ja yksinäisiä 1,911 eli 49.8 %. Naisista oli perheellisiä 425 eli 17.1 % ja yksinäisiä 2,055 eli 82.9 %. Yhteensä perheellisiä 2,354 eli 37.2 %, yksinäisiä 3,966 eli 62.8 %. Tilastossa on viety lesket ja naimattomat naiset, joilla on omia lapsia elätettävänä, perheellisten joukkoon ja yksinäiset lesket taas yksinäisten ryhmään, joten se ei aivan tarkalleen osota työnhakijain siviilisäätyä.

Työnhakijat
kotipaikan
mukaan.

Työnhakijoista oli vakinaisesti Helsingissä asuvia miehistä 3,659 eli 95.3 % ja naisista 1,620 eli 65.3 %, yhteensä 5,279 eli 83.5 %; täällä työkirjalla oleskelevia ja toisilla paikkakunnilla asuvia oli miehistä 181 eli 4.7 % ja naisista 860 eli 34.7 %, yhteensä toispaikkakuntalaisia 1,041 eli 16.5 %.

Työnhakijat
äidinkielen
mukaan.

Äidinkielen mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Suomen- kielisiä.	%.	Ruotsin- kielisiä.	%.	Muun- kielisiä.	%.	Yhteensä.	%.
Miehiä ..	3,095	80.6	726	18.9	19	0.5	3,840	100.0
Naisia ..	2,268	91.5	212	8.5	—	—	2,480	100.0
Kaikki	5,363	84.9	938	14.8	19	0.3	6,320	100.0

Työnhakijat
koulusivistyk-
sen mukaan.

Työnhakijain koulunkäyntitilasto osottaa, että helsinkiläisestä työväestöstä on vielä verrattain suuri osa kaikkia koulutietoja vailla. Helsingissä kasvanut nuorempi polvi on kyllä miltei yleensä kansakoulussa tai muissa oppilaitoksissa käynyt, mutta osa vanhemmasta ja toisilta paikkakunnilta tänne muuttaneesta väestöstä on koulunkäymätöntä. Jos vertaa vuoden 1912 tietoja työnhakijain koulunkäynnistä kymmenen vuotta takaperin, vuoden 1903 kertomuksessa julaistuun tilastoon, niin huomaa, että mainitun ajan kuluessa on työväestön sivistysoloissa tapahtunut edistystä. Seuraavat prosenttiluvut osottavat lähemmin työnhakijain koulusivistyssuhteita vuosina 1903 ja 1912:

Työ n h a k i j o i t a.	1903.			1912.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Oppi- ja ammattikoulua käyneitä	5.6	2.4	4.9	3.9	2.9	3.5
Kansakoulun käyneitä	26.2	23.7	25.7	33.7	27.6	31.3
„ I—III.l. käyneitä	14.8	16.0	15.0	20.4	21.3	20.8
Yhteensä koulua käyneitä	46.6	42.1	45.6	58.0	51.8	55.6
Koulunkäymättömiä	53.4	57.9	54.4	42.0	48.2	44.4

Tarjottujen paikkain luku oli vuonna 1912 7,886, joista 4,192 eli 53.2 % miehille ja 3,694 eli 46.8 % naisille. Edellisenä vuonna oli tarjousten luku 7,049, joista 4,134 eli 58.6 % miehille ja 2,915 eli 41.4 % naisille, ja oli lisäys siis 837 eli 11.9 %, 58 eli 1.4 % ja 779 eli 26.7 %. Toisilla paikkakunnilla tarjottujen paikkain luku oli miesosastolla 724 ja naisosastolla 879 sekä yhteensä 1,603 eli 20.3 %; vastaava luku vuodelta 1911 oli 1,220 eli 17.3 %, ja oli lisäys siis 383 eli 31.4 %. Miehille toisilla seuduilla tarjotuista paikoista oli suurin luku metsä- ja maataloustöihin sekä ammattilaisten paikkoja tehtaissa, naisille tarjotuista paikoista taas oli eniten palvelijattarien paikkoja maatalouteen ja huvilayhdyksuntiin Helsingin lähistölle, vaikka verrattain lukuisia tilauksia tehtiin kauemmaksikin rautatien varsille ja toisiin kaupunkeihin.

Tarjottuja
paikkoja.

7,886:sta tarjotusta paikasta täytettiin 6,231 eli 79.0 %, edellisenä vuonna 6,122 eli 86.8 %, joten välitysten määrä lisääntyi 109:llä eli 1.8 %. Näistä oli miesten paikkain välityksiä 3,691 eli 59.2 % ja naisten paikkain 2,540 eli 40.8 %. Toisille paikkakunnille välitti toimisto 417 (edell. v. 342) miestä ja 458 (edell. v. 377) naista eli yhteensä 875 henkeä, mikä tekee 14.0 % välitysten kokonaismäärästä. Edellisenä vuonna oli välityksiä toisille paikkakunnille 719, joten lisäys tekee 156 eli 21.7 %.

Täytettyjä
paikkoja.

Välityksistä miesosastolla oli suurin määrä eli 2,121 apuritöihin, sitten seurasivat välitykset rakennusammatteihin (kirvesmiehet, muurarit y. m.) 431, kivitöihin, kuten poraus- ja hakkaustöihin, 332, käskyläis- ja oppipojan toimiin 244, maaliikennelaitoksiin (pääasiassa ajotöihin) 132, metsä- ja puunjalostustöihin 119, metallitöihin 63, loput hotelli- ja ravintolapalvelukseen, kauppa-alalle y. m. erilaisiin toimiin. Naisosaston välityksistä oli taloustoimiin 1,943, ravintoloihin ja hotelleihin (ruokalot ja kahvilat niihin luettuina) 254, maatalouspalvelukseen 196, apuritöihin 70, loput tehtaisiin, kauppa-alalle j. n. e.

Toimistolle tarjotuista paikoista jäi täyttämättä 501 miehen ja 1,154 naisen paikkaa eli yhteensä 1,655 paikkaa, mikä tekee 21.0 % kaikista tarjotuista paikoista. Edellisenä vuonna jäi täyttämättä 927 paikkaa eli 13.2 %. Omalla paikkakunnalla miehille tarjotut paikat voi toimisto täyttää useimmissa tapauksissa. 3,468:sta täällä tarjotusta sellaisesta paikasta jäi täyttämättä vain 194 paikkaa eli 5.6 %. Ne olivat pääasiassa käskyläispoikain (joista oli puute kevättalvella), ajomiesten, rautasorvariin y. m. paikkoja. Toisilla paikkakunnilla miehille tarjotuista paikoista jäi täyttämättä 307 eli 42.4 %. Nämä olivat suurimmaksi osaksi metsätyömiesten (noin 200) ja maatalousrenkien (noin 50) paikkoja.

Täyttämättä
jääneet paikat.

Naisille kaupungissa tarjotuista paikoista jäi täyttämättä suh-

teellisesti paljon, nimittäin 733 paikkaa eli 26.0 %, edellisenä vuonna vain 335 eli 14.5 %. Tämä aiheutui osaksi siitä, että ruotsinkielisiä palvelijattaria ja käskyläistyttöjä sekä palvelijattaria pienipalkkaisein paikkoihin ei useina kuukausina ollut riittävästi saatavissa, osaksi toimistohuoneiston ahtaudesta, kuten edellä on esitetty. Toisilla paikkakunnilla naisille tarjotuista 879:sta paikasta jäi täyttämättä 421 eli 47.9 %, vuonna 1911 235 eli 38.4 %. Näistä oli noin 300 talous- ja noin 100 karjanhoitopalvelijain paikkoja, loput erinäisiä muita toimia.

Rakennustyö-
läisten ja
-ajurien lakko.

Heinäkuun alussa alkanut kuorma-ajurien ja saman kuun 20 p:nä alkanut rakennustyöläisten lakko, joka kesti kaksi kuukautta, vaikutti erittäin haitallisesti toimiston miesosaston toimintaan. Kevät-kesällä, jolloin rakennustoiminta oli erittäin vilkas, haettiin työvoimaa toimiston välityksellä näihin töihin sangen runsaasti, runsaammin kuin minään edellisenä vuonna. Jos työt olisivat saaneet säännöllisesti jatkua, olisi toimiston liike kasvanut huomattavassa määrässä edellisten vuosien liikettä suuremmaksi. Kesäkuussa oli näet miesosaston välitysten määrä 412, mutta heinäkuussa (kuuk. loppu lakkoaikaa) 279, elokuussa 177, syyskuussa 198, kohoten taas lakon loputtua lokakuussa 279:ään. Paitsi lakkoon julistettuja työpaikkoja, joihin oli vain muutamia tarjokkaita — harvoin paikkoihin vain kysyttiin —, oli toimistolla suuria vaikeuksia väen hankkimisessa niihinkin työpaikkoihin, jotka toimiston käsitöksen mukaan eivät olleet missään yhteydessä lakon kanssa, kun osa työväestä tahtoi selittää miltei kaikki yksityisten ulkotyöt kaupungissa lakkoon kuuluviksi, mikä aiheutti lukuisia rettelöitä työpaikoissa.

Työsuhteet
Helsingissä
vuonna 1912.

Työsuhteet paikkakunnalla vuonna 1912 olivat erittäin hyvät. Edelliset vuodet olivat olleet maassamme taloudellista nousuaikaa, johon olivat vaikuttaneet suotuisat vuodentulot, edulliset puutavaramarkkinat ja varsinkin maahan ulkomailta hankitut verrattain suuret pääomalinat. Vuosi 1912 muodostui taloudellisen elämän käännekohtaksi. Vuoden lopulla kävi pääomain puute tuntuvaksi ja taloudellisen elämän laskuaika oli edessä. Mutta kun ennen suunniteltuihin yrityksiin varatut pääomat olivat vielä käytettävissä, kohosi toiminta eri tuotannon aloilla ja erittäinkin rakennusteollisuudessa.

Huolimatta siitä, että vuonna 1911 alotettujen lukuisten rakennuksien valmistustöissä tarvittiin työväkeä runsaasti seuraavan talvenkin aikana (1912), oli kuitenkin tällöin toimistossa enemmän miespuolisia työnhakijoita kuin edellisenä vuonna: tammikuussa 1,538, helmikuussa 802, maaliskuussa 801; edellisenä vuonna olivat vastaavat luvut 1,308, 793, 774. Tähän seikkaan vaikutti osaltaan se,

että tänne edellisinä vuosina oli siirtynyt paljon rakennustyöväkeä toisilta paikkakunnilta ja että kunnalla oli runsaasti kadunaukaisu-, satama- sekä eräitä rakennustöitä, joita hakemaan toimistoon ilmoit-tautui paljon kaupungissa kauemmin asunutta työväkeä ja joihin osa otettiin toimiston välityksellä. Osaksi näihin kaupungin ja yksityisten tarjoamiin töihin saattoi toimisto sijoittaa miltei kaikki perheelliset miehet sekä osan yksinäisiäkin (tammikuussa 840, helmi-kuussa 366, maaliskuussa 205 miestä), mutta nytkään, kuten yleensä talvisin, eivät kaikki työnhakijat saaneet töitä kaupungissa. Toi-misto oli jo edellisen vuoden lopulla ryhtynyt tiedustelemaan töitä toisilta paikkakunnilta ja saikin se työntarjouksia metsä- y. m. töihin usealle sadalle miehelle. Kun toimistolla oli hallituksen vuonna 1910 myöntämiä ja edellisenä vuonna toimiston käytettäväksi uudelle-n palautettuja varoja sekä vapaalippuja rautatiellä Helsingissä asuvain työnpuutteessa olevain toisille paikkakunnille lähettämistä varten, oli työnhakijoilla hyvä tilaisuus siirtyä työansiolle muille seuduille. Vuoden kuluessa lähetti toimisto toisille paikkakunnille töihin 417 miestä, joista 105 miestä sai avustusta (osittain työnan-tajain välityksellä) työaseina ja matka-apuna yhteensä 576 markkaa yllä mainituista varoista.

Jo vuoden 1911 lopulla olivat työttömät asettaneet n. s. „työt-tömäin komitean“, joka anoi kaupunginvaltuustolta töiden järjestä-mistä ja 10,000 markan apurahaa komitean käytettäväksi työttö-mäin avustamiseksi. Kun kaupungin rakennuskonttori tammikuussa pani vuosimenosääntöön otettuja töitä käyntiin sangen runsaasti ja kun näitä y. m. töitä oli toimiston välityksellä riittävästi tarjolla, osittain täällä, osittain toisilla paikkakunnilla, ei kaupunginvaltuusto pitänyt tarpeellisena lisätoimiin ryhtymistä miespuolisiin työnhaki-joihin nähden, mutta myönsi anomuksen johdosta kaupunkilähe-tykselle 5,000 markkaa käsitöiden järjestämistä varten työnpuut-teessa oleville naisille.

Kevätkaukausina alkoi ripeä toiminta rakennusalalla. Uutta työvoimaa saapui toisilta paikkakunnilta. Työvoiman kysyntä toi-miston välitykselläkin oli touko- ja varsinkin kesäkuussa vilkas. Toimiston piti tarjottuihin paikkoihin hankkia väkeä lukuisilla sa-nomalehti-ilmoituksilla. Suurempaa puutetta ei kuitenkaan työvoi-masta ollut. Toimiston välitystilasto osottaa suhteellisesti paljon liikaakin työnhakijoita, mutta aiheutui se siitä, että kesäkuussa muuttotöiden loputtua sekä sanomalehti-ilmoituksien johdosta kävi runsaasti väkeä ilmoittautuen työnhakuun, mutta se taas pian hä-visi itse hankkimiinsa tai toimiston tarjoomiin töihin.

Hyvistä työsuhteista paikkakunnalla teki heinäkuun alussa alkanut rakennusajurien ja saman kuun 20 p:nä alkanut yleinen

rakennustyöläisten lakko, jonka takia kaikki rakennustyöt, paitsi uunintekijäin ja kivityömiesten ammateissa, joutuivat useilla työmailla aivan pysähdyksiin, nopean lopun, joskin toisilla saatiin osittaisilla työvoimilla pidetyksi töitä jonkun verran käynnissä. Noin kolmeneljäsosaa rakennuksilla työskentelevästä työväestä oli lakossa.

Yleensä luultiin lakon aiheuttavan syyskaudeksi ja seuraavaksi talveksi laajan työnpuutteen. Kun lakko jatkui syyskuun puoliväliin saakka, pantiin näet useita alotettuja rakennusyhtiöitä seisomaan seuraavaan kevääseen ja valmiiksi suunniteltuja rakennuksia jätettiin kokonaan alkamatta. Siten vain verrattain harvoja rakennuksia näytti joutuvan sille asteelle, että niiden sisustamisessa olisi tullut töitä talvikaudeksi. Erittäin suotuisat sääsuhteet tekivät kuitenkin mahdolliseksi, että lakon loputtua, jolla työntekijät eivät saaneet ainoatakaan vaatimustaan läpi, voitiin rakennus- sekä muitakin ulkotöitä jatkaa uuteenvuoteen saakka. Lakkoon osaaottaneet työntekijät eivät tosin lakon loputtua päässeet kaikki töihin, mutta näistä olikin huomattava määrä mennyt toisille paikkakunnille eikä, kun lakko jatkui myöhään, palannut sen loputtuakaan tänne, peläten joutuvansa työnpuutteeseen. Täten syyskautena työsuhteet muodostuivat paremmiksi kuin edeltä saattoi otaksua, paremmiksi kuin useana muuna syksynä. Työttömiä oli huomattavimmin vasta joulukuussa, noin 300 miestä. Lakko kuitenkin vaikutti, että suurin osa työväkeä lähti talven taipaleelle ilman säästöjä, vieläpä velkaantuneena.
